ság, díszbe öltözött leányok és asszonyok haladtak. Mikor a csarnokban a *Hymnusz* elhangzott s *Lukács* György védnök a kiállítást megnyitotta, még megkapóbbá lett a kép. Mindenik iparos odaállott alkotása mellé, a közönség pedig szétoszlott a kiállítás egyes osztályainak megtekintésére. Összesen háromszáztizenkét kiállító 344 tárgyat mutatott be, a melyek úgy kivitel, mint minőség tekintetében méltók voltak a dicséretre.

Ezután díszlakoma következett, majd délután 4 órakor megkezdődött az orosházi gazdák által rendezett kocsimenet, a melyet mint helyi sajátosságot lehetetlen volt meg nem tekinteni. Azután meg a bandérium esti mulatságáról sem lehetett elmaradni. Szép nap volt ez, mondja mindenki, a ki ott volt.

Az orosházi kiállítás iránt igen nagy volt az érdeklődés s innen magyarázható az is, hogy talán ez volt nálunk az első vidéki kiállítás, a mely veszteség nélkül végződött. A megnyitás napján 4000, első hetében pedig 12,000 volt a látogatók száma s az érdeklődők száma később se csökkent. Megemlítésre méltó az is, hogy a kiállítóknak majdnem fele részesült kitüntetésben. Kiválóan szép és jó munkáért díszoklevelet 7, első díjat 29, második díjat 38 és harmadik díjat 43 kiállító kapott.

Dr. Kovács Gyula.

TORKOS LÁSZLÓ.

TORKOS LÁSZLÓ.

nyelvtani és irodalomismertető kézikönyvet főleg tanítványai számára, s megírta az emberi művelődés történetének vázlatát. Torkos Lászlót,

Memduh pasa pártfogása rendkívül becses ama vállalatra, melyet Darányi miniszter létre akar hozni. Földmívelésügyi miniszterünk rájött, hogy a magyar mezőgazdaságnak, különösen a kisebb gazdálkodóknak nagy hasznára lenne, ha a mostanság alig, vagy csak potom áron értékesíthető tejtermelésnek piacz nyittatik Keleten. Elküldte tanúlmányútra Nagy Vinczét és e sorok íróját, s ma már az ügy annyira előrehaladt, hogy Erdély különböző pontjain megalakúltak az exportálni akaró tejszövetkezetek és talán már ebben az esztendőben magyarországi tejet isznak Konstantinápoly hoteljeiben és magánházainál.

A mig ily kereskedelmi összeköttetés létre jön, igen sok nehézséget kell leküzdeni. Néha évek telnek el. Hogy most az út úgyszólván sima, azt Memduh pasának fogjuk köszönhetni. Ezen Magyarország iránt oly barátságos török államférfiról kivánok ezúttal nehány adatot fölemlíteni.

Memduh pasa 53—54 éves, tevékeny férfi, ki mint író a mai török irodalom legkiválóbbjai közé tartozik, s Mahmud Dzselaleddin pasa elhunyta óta a török kormány legékesebben szóló minisztere. Pályafutását igen fiatalon kezdte meg a magas portánál, s fokról-fokra emelkedve jutott el, Ali és Fuad pasák idejében, a nagyvezérség főtitkári állásához. Abdul Aziz szultán alatt a császári palota kamarási titkára gyanánt is működött. Később a pénzügyi tanács tagja

TORKOS LÁSZLÓ.

A magyar irodalmi oktatás és költészet egyik érdemes férfiát, *Torkos* Lászlót ünneplik most iskolai körökben. Harmincz év óta tanít az evang. gimnáziumban, az állami felsőbb leányiskolában, az országos nőképző-iskolában. A költészetben is nevet, érdemet szerzett. Volt és mostani tanitványai szeretettel veszik körül a szelid és lelkes embert; hivatalos kitüntetésül pedig igazgató czímet kapott. Április 23-ikán a felsőbb leányiskola és nőképző leányiskola növendékei egyesültek a népszerű tanár és iró ünneplésére, s a Royal-fogadó dísztermében gyűltek össze ünneplésre, Torkos számos tisztelőjével. A rendezésben a nőképző-egyesület vezető hölgyei, *Rudnay* Józsefné, *Csiky* Kálmánné fáradoztak. Előkelő szép közönség gyűlt össze, köztük *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter nejével, *Zsilinszky* Mihály államtitkár. Az evang. gimnázium tanárait *Lehr* Albert vezette. *Rudnay* Józsefné mondott beszédet az ünnepély czéljairól, aztán bevezették *Torkos* Lászlót, üdvözölték minden oldalról, kapott virágot, albumot, sok apróságot s meglepték olajfestésű arczképével is. Majd hangverseny, szavalat, előadás következett a kis szinpadon, Torkos műveiből. Az ünnepelt barátja, *Dalmady* Győző szép alkalmi költeményt írt az ünnepre. Este lakoma volt. Ezen *Zsilinszky* államtitkár köszöntötte föl Torkost, ki megindultan válaszolt. Az egész ünnepen meleg nyilvánúlt az őszinte nagyrabecsülés és tisztelet.

Ez alkalomból életéről a következő főbb ada-

mint költőt, lapunk jelen évi első számában méltattuk «Jó és rosz napokból» czímmel megjelent költeménygyüjteményének ismertetésekor.

ÜNNEPI DAL.

Torkos László mellszobrának megkoszorúzására, 1899 április 24.*

A koszorú kit illet?
Egy férfit, igazit,
A tudóst és a költőt,
Ki lelkesit, tanit.
Az embert és apostolt,
A ki utat jelel,
A hazafit, ki él, hal,
A hon eszményivel.

Többet nem is adhatnánk,
Hiszen mindent adunk,
Uralkodni szivünkön
Nem mindenkit hagyunk.
A ki ezt meghódítja,
Méltán büszke lehet:
Nem találhat tisztább és
Hivebb érzelmeket.

Egy koszorú! Csak ennyi
És mégis sokat ér.
Semmit sem ad, és mégis
Örökéltet igér.
A szeretet s a hála
Virul zöld levelén,
Nem hervad el, mig a sziv
Azt mondja: élek én!

E koszorú legyen ma
Hódolatunk jele,
Tanítványok nagy serge
Kedveskedik vele.
Sok boldogság várhatja
Őket utjokba még,
De legnagyobb boldogság,
Hogy ezt megtehették.

Dalmady Győző.

MEMDUH MAZLIM GAZÉ PASA,

A TÖRÖK BELÜGYMINISZTER.

Múlt év november havában a fényes porta

lett, majd … án Konia, Sivas, legutóbb pedig Angora főkormányzója. Erről az állásról hivta a szultán Konstantinápolyba belügyminiszternek. Mint kormányzó nehéz viszonyok közt fényes bizonyítékát adta kiváló tehetségeinek és erélyének, s mint miniszter, egy felelős kabinetben, bizonyára egyike lenne Európa legkiválóbb kormányférfiainak. Uralkodója iránt a legteljesebb odaadással viseltetik, mint minden igazi török. Modora előkelő; gondolkozása felvilágosodott; őszinte barátja a haladásnak. A Törökországban egymással versengő diplomáczia nagyra becsüli, mert egyik hatalom iránt sem mutat több hajlamot, mint a másikhoz, s egyedül hazájának érdekeit tartja szem előtt. Kivételt csupán a magyarok képeznek, a kikhez való vonzalmát mindenkor nyiltan tanusítja, mert — a mint mondani szokta — a magyarok őszinte barátjai Törökországnak.

Strausz Adolf.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nagy Képes Világtörténet. A «Franklin-Társulat» és a «Révai részvény-társaság» e nagyszabású közös kiadványából, melyet *Marczali* Henrik szerkeszt, a második kötet is megjelent. Az ókori Görögország történetét tárgyalja a vaskos könyv. A klasszikus Hellas felé, a melynek a legszebb ideáljait köszönheti az emberiség, — meleg érzéssel, vágyódással néz ma is minden művelt lélek. A történetírásnak is mindig kedves tárgya volt ez a napsugaras világ. A legutóbbi évtized alatt

tokat soroljuk el. *Torkos László* 1839 október 2-án született Kőszegen, hol atyja ügyvéd, majd kir. táblai ügyész volt. 1857-ben Sopronban theologus lett s két év múlva (1859.) tanulmányait végezvén, a hallei egyetemre ment, hol szintén két évig theologiai és bölcsészeti tudományokat hallgatott. Hazatérte után, 1862-ben a pesti evang. gimnázium tanára lett s ott működött 15 éven át, miközben 3 évig igazgató is volt. 1877-ben a budapesti állami felső leányiskolához neveztetett ki a magyar nyelv és irodalom rendes tanárává, s ott működik még most is, e mellett azonban az Országos Nőképző-Intézetben is tanít annak keletkezése (1869.) óta. Mint költő «Az ifjú küzdelmei» czímű dramatizált allegóriájával lépett föl; pályázott és dicséretet is nyert vele a Kisfaludy-Társaságban (1863.) Első kisebb versei Arany János «Figyelő»-jében és «Koszorú»-jában jelentek meg. Később különféle szépirodalmi lapokba dolgozott. Összegyűjtve eddig két kötet verse jelent meg. Önállóan megjelent költői művei még: «Esti órák» (tanköltemény a költészetről; megdicsért pályamű, 1871); «Kigyóbőr» czímű regés színmű; «Hármas szövetség», egyfelvonásos vígjáték (előadták a Nemzeti Szinházban); «A nők hódolata» (alkalmi költemény az ezredévi ünnepre). Irt több magyar

belügyminisztere előtt állva, a következő üzenetet bizta rám:

«Legnagyobb örömömre fog szolgálni, ha megbizójának és a magyar érdekeknek szolgálatára lehetek. Adja át meleg üdvözletemet küldőjének és biztositsa arról, hogy a mi módomban áll, mindent meg fogok tenni, hogy tervük sikerüljön. Mindenkor a legőszintébb rokonszenvvel viseltettem a magyar nemzet iránt, s nagy megelégedésemre fog szolgálni, ha mostani kiküldetéséből eredményesen tér haza.»

E szavak *Memduh Mazlim Gazé* pasa ajkairól hangzottak el, ki jelenleg is Törökország belügyminisztere. Abból az alkalomból mondotta, hogy e sorok irója és boldogúlt *Nagy* Vincze orsz. tejfelügyelő megjelentek nála, *Darányi* Ignácz földmívelésügyi minisztertől nyert kiküldetésükben, jóindulatát kikérni a magyarországi tejnek Konstantinápolyba tervezett kivitele ügyében. Ez a befolyásos török államférfi egyike a mi igaz barátainknak és jóakaróinknak a messze Keleten, hol a mióta *Abdul Hamid* uralkodik, a magyar ember mindig rokonszenvre számíthat.

* A költő tiszteletére növendékei által rendezett szavaló- és énekestélyen szavalta Veres Blanka.

azonban igen nagy változáson ment keresztül a görög történettudomány. Anyagát szerfelett megszaporították az új leletek, az egyiptomi sírokból napfényre került híres papyrusok, és a rendszeres ásatások mindenféle eredményei. Felfogását pedig magán a megszaporodott anyagon kívül lényegesen módosították és gyakran egészen megváltoztatták a rohamosan fejlődő rokon tudományágaktól követelt újabb szempontok. Különösen politikai része egészen új alakot kezd ölteni. Nem elégszik meg egynéhány város-állam háborújának lelkesült előadásával és egyes intézmények hagyományos magasztalásával, hanem inkább a nemzet egészének fejlődését vizsgálja, kellően méltatván a társadalmi, gazdasági és művelődési szempontokat is. — Ez újabb irány és felfogás van megvalósítva a most megjelent kötetben. Dr. *Gyomlay* Gyula, a jeles tanár és akadémikus, ki tanulmányait egészen a görög szellem megismerésének szentelte, nagy tudással, gonddal és kritikával végezte feladatát. A munka szemléltető, illusztrált része díszes és tanulságos; a legújabb ásatások eredményei művészileg vannak feldolgozva, s az egész mű versenyez a külföldi hasonló művekkel. Egyes műmellékletek különösen sikerültek. Azt is föl kell említenünk,